

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

પી. સારથી

વિરુદ્ધ

સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા

મે ૧૨,૨૦૦૦

[ન્યાયમૂર્તિશ્રી એસ. સાગર અહમદ અને ન્યાયમૂર્તિશ્રી જી. બી. પટનાયક]

મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ - કલમ ૧૪ - "અદાલત" સમક્ષ પડતર કાર્યવાહીનો લાભ - નાયબ શ્રમ કમિશનર (અપીલ), જે ટી.એન. દુકાનો અને સ્થાપના અધિનિયમની કલમ ૪૧(૨) હેઠળ રચાયેલ છે. શું કાયદાની કલમ ૧૪ હેઠળ લાભના હેતુ માટે સિવિલ કોર્ટ છે - શ્રમ નાયબ કમિશનર (અપીલ) કાયદાની કલમ ૧૪ ના અર્થમાં "અદાલત" છે અને તેમની સમક્ષ પડતર કાર્યવાહી સિવિલ કાર્યવાહી હતી - તેથી, વિભાગીય અપીલ દાખલ થયાની

તારીખથી સમગ્ર સમયગાળો તેમજ નાયબ શ્રમ કમિશનર (અપીલ) સમક્ષ કલમ ૪૧(૨) હેઠળ અપીલ દાખલ થયાની તારીખથી સમયગાળો બાકાત રાખવો જોઈએ. દાવો-મર્યાદા-તમિલનાડુ દુકાનો અને સ્થાપના અધિનિયમ, ૧૯૪૭, કલમ ૪૧(૨)-તમિલનાડુ દુકાનો અને સ્થાપના નિયમો, ૧૯૪૮, નિયમો ૯ અને ૯-એ - દૂર કરવાનો દાવો દાખલ કરવા માટેની મર્યાદાની અવધિની ગણતરી કરવા માટે સેવાઓમાંથી - શ્રમ કાયદા.

શબ્દો અને શબ્દસમૂહો- "અદાલત"-નો અર્થ

અપીલકર્તા, એક બઢતી પામેલા બ્રાન્ચ મેનેજર, ને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યા હતા.નિયમિત વિભાગીય તપાસ પછી, તેમણે તારીખ ૧૧/૦૧/૧૯૮૩ ના રોજ સેવામાંથી દૂર કરી દીધા છે.અપીલકર્તાએ બેંકના સ્થાનિક બોર્ડ સમક્ષ દૂર કરવાને પડકાર્યો હતો અને તેના દ્વારા તેને બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો.ત્યારબાદ અપીલકર્તાએ તમિલનાડુ દુકાનો અને સંસ્થાઓ અધિનિયમ (અધિનિયમ) ની કલમ ૪૧ (૨) હેઠળ નાયબ શ્રમ આયુક્ત (અપીલ) સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી અને તે પણ આ આધાર પર ફગાવી દેવામાં આવી હતી કે કાયદાની જોગવાઈઓ રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકોને લાગુ પડતી નથી.

અપીલકર્તાએ ૨૮/૦૯/૧૯૮૮ ના રોજ નિયમિત દાવો દાખલ કર્યો હતો કે તેમને કાઢી મૂકવાનું ગેરકાયદેસર, અધિકારથી બહાર અને અમાન્ય હતું અને પરિણામી રાહતો સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે પણ અરજી કરી હતી.ટ્રાયલ કોર્ટે આ દાવાને ફગાવી દીધો હતો.અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી પ્રથમ અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.પ્રતિવાદીએ બીજી અપીલ દાખલ કરી હતી જેને હાઈકોર્ટે એ વાત પર મંજૂરી આપી હતી કે કેસના ગુણદોષમાં ગયા વિના, મર્યાદા અધિનિયમ હેઠળ નિર્ધારિત મર્યાદાના સમયગાળા કરતાં વધુ સમય માટે સિવિલ કોર્ટમાં દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.આથી આ અપીલ કરવામાં આવી છે.

અપીલકર્તા દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તેઓ મર્યાદા કાયદાની કલમ ૧૪ ના લાભનો દાવો કરવા માટે હકદાર છે કારણ કે તેમણે સ્થાનિક બોર્ડ સમક્ષ પ્રતિનિધિત્વ કર્યું હતું, દુકાનો અને સ્થાપના કાયદાની કલમ ૪૧ હેઠળ અપીલ દાખલ કરી હતી, અને તેથી, યોગ્ય ખંત સાથે કોર્ટમાં "નાગરિક કાર્યવાહી" ચલાવી રહ્યા હતા અને આવી કાર્યવાહી જે સમયગાળા દરમિયાન બાકી હતી તે સમયગાળાને બાકાત રાખવો જોઈએ.

પ્રતિવાદી દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૧૪ નો લાભ ફક્ત ત્યારે જ મળી શકે છે જો કાર્યવાહી "સિવિલ કાર્યવાહી" હોય અને અદાલતમાં

બાકી હોય; દુકાનો અને સ્થાપના અધિનિયમની કલમ ૪૧(૨) હેઠળ અપીલ અધિકારી અદાલત નથી અને તેથી, મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ લાલ કાયદેસર રીતે અપીલકર્તાને આપી શકાય નહીં.

અપીલને મંજૂરી આપતા, આ અદાલત

ઠેરવવેલ કે:૧.૧ ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ લેબર (અપીલ), જે તમિલનાડુ દુકાનો અને સંસ્થાઓ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ હેઠળ રચાયેલી ઓથોરિટી છે, તેને કર્મચારીની સેવાઓ કયા આદેશ દ્વારા સમાપ્ત કરવામાં આવે છે તેના પર નિર્ણય લેવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે.કાયદાની કલમ ૪૧ (૩) હેઠળ, તેમના દ્વારા પસાર કરાયેલો આદેશ નોકરીદાતા અને કર્મચારી માટે પણ બંધનકર્તા છે.આમ, ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ લેબર (અપીલ) સી. પી. સી. ના અર્થમાં "દીવાની અદાલત" ન હોઈ શકે પરંતુ તે ચોક્કસપણે એક અદાલત છે [૪૦૮-બી-ડી]

૧.૨.મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૧૪ "દીવાની અદાલત" ની વાત કરતી નથી પરંતુ ફક્ત "અદાલત" ની વાત કરે છે.કોઈ પણ સત્તાધિકારી અને ટ્રિબ્યુનલ કે જે અદાલતની પકડ ધરાવે છે તે આ કલમના અર્થમાં "અદાલત" હશે.[૪૦૮-જી-એચ]

૧.૩.એ સાચું છે કે, શ્રમ નાયબ કમિશનર (અપીલ) સમક્ષ દાખલ કરાયેલી અપીલ સમયમર્યાદામાં હતી.આ અપીલ ૦૧/૦૯/૧૯૮૭ ના રોજ એ આધાર પર ફગાવી દેવામાં આવી હતી કે સી.વી. રમન કેસમાં ઉચ્ચ અદાલતે દ્વારા નક્કી કરાયેલા તમિલનાડુ દુકાનો અને સંસ્થાઓ અધિનિયમની જોગવાઈ રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકોને લાગુ પડતી નથી.આ ચુકાદો શ્રમ નાયબ કમિશનર (અપીલ) સમક્ષ અપીલની અનિર્ણીત દરમિયાન આપવામાં આવ્યો હતો.[૪૦૮-બી; ૪૦૫-એ-બી; ૪૦૮-ઈ]

સી. વી. રમણ વિરુદ્ધ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, (૧૯૮૪) ૨ એલડબલ્યુ ૩૪ (મદ્રાસ), મંજૂર.

બેંક ઓફ ઈન્ડિયાનું સંચાલન વિરુદ્ધ સી. વી. રમણ, (૧૯૮૪) ૨ લેબ. એલ. જે. ૩૪ [૧૯૯૮-૧૩ની કલમ ૧૦૫૧માં મંજૂર, જેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૧.૪.ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ લેબર (અપીલ્સ), જે તમિલનાડુ દુકાનો અને સંસ્થાઓ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ની કલમ ૪૧ (૨) હેઠળ અપીલની સુનાવણી અને નિર્ણય લેવા માટે રચાયેલી સત્તા હતી, તે મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૧૪ના અર્થમાં "અદાલત" હતી અને તેમની સમક્ષ પડતર કાર્યવાહી

દીવાની કાર્યવાહી હતી.તેથી, વિભાગીય અપીલ દાખલ થયાની તારીખથી લઈને ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ લેબર (અપીલ) સમક્ષ કલમ ૪૧(૨) હેઠળ અપીલ દાખલ થયાની તારીખથી તેને ફગાવી દેવામાં આવે ત્યાં સુધીનો સમગ્ર સમયગાળો, પ્રશ્નમાં દાવો દાખલ કરવા માટેની મર્યાદાના સમયગાળાની ગણતરી કરવા માટે બાકાત રાખવો પડશે.જો સમગ્ર સમયગાળો બાકાત રાખવામાં આવે, તો દાવો સમયની અંદર હશે.(૪૦૯-એફ-એચ; ૪૧૦-એ]

ઠાકુર જુગલ કિશોર સિંહા વિરુદ્ધ સીતામઢી સેન્ટ્રલ કો-ઓપરેટિવ બેંક લિમિટેડ, એ.આઈ.આર. (૧૯૬૭) એસસી ૧૪૯૪, પર આધાર રાખ્યો.

પ્રીતમ કૌર વિરુદ્ધ શેર સિંહ, એ.આઈ.આર. (૧૯૮૩) અને બંસી રામ વિરુદ્ધ શ્રી ખઝાના, પી & એચ ૩૬૩ એ.આઈ.આર. (૧૯૮૩) એચ.પી. ૨૦, ને પરોક્ષ રીતે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

ભારત બેંક લિમિટેડ વિરુદ્ધ ભારત બેંક લિમિટેડના કર્મચારીઓ, (૧૯૫૦) એસસીઆર ૪૫૯:એ.આઈ.આર. (૧૯૫૦) એસસી ૧૮૮; મકબૂલ હુસૈન વિરુદ્ધ બોમ્બે રાજ્ય, (૧૯૫૩) એસસીઆર ૭૩૦:એ.આઈ.આર. (૧૯૫૩) એસસી ૩૨૫ અને બ્રજનંદન સિંહા વિરુદ્ધ જ્યોતિ નારાયણ,

(૧૯૫૫] ૨ એસસીઆર ૯૫૫:એ.આઈ.આર. (૧૯૫૬) એસસી ૬૬, નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શન:સિવિલ અપીલ નંબર ૬૯૦૦/૧૯૯૭.

મદ્રાસ હાઈકોર્ટના ૦૯/૦૮/૧૯૯૬ ના રોજના ચુકાદા અને આદેશમાંથી, એસ એ નંબર ૧૬૫૯/૧૯૯૫.

અપીલકર્તા માટે એસ. આર. સેતિયા, આર. સુંદરવરદન અને કે. એમ. રમેશ.

પ્રતિવાદી માટે સંજય કપૂર.

અદાલતનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

ન્યાયમૂર્તિશ્રી એસ. સાગર અહમદ. અપીલકર્તાની ૧૯૬૨માં ભારતીય સ્ટેટ બેંક (ટૂંકમાં, 'પ્રતિવાદી') માં કારકુન તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.જુલાઈ, ૧૯૭૭માં તેમને શાખા વ્યવસ્થાપકના પદ પર બઢતી આપવામાં આવી હતી, પરંતુ ૮ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૦ના રોજ તેમને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યા

હતા.૩૧ જુલાઈ, ૧૯૮૧ ના રોજ, તેમને ચાર્જશીટ જારી કરવામાં આવી હતી, જેના પછી નિયમિત વિભાગીય કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી અને આખરે ૧૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૮૩ ના રોજ, અપીલકર્તાને સેવામાંથી દૂર કરવામાં આવ્યા હતા.આ આદેશને અપીલકર્તા દ્વારા ૨૧ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૩ ના રોજ બેંકના સ્થાનિક બોર્ડ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં પડકારવામાં આવ્યો હતો પરંતુ ૧૮ મે, ૧૯૮૩ ના રોજના આદેશ દ્વારા અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ અપીલકર્તાએ ૨૧મી જુલાઈ, ૧૯૮૩ના રોજ તમિલનાડુ દુકાનો અને સંસ્થાઓ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ (ટૂંકમાં, 'અધિનિયમ') ની કલમ ૪૧ (૨) હેઠળ અપીલ દાખલ કરી હતી.આ અપીલ ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ લેબર (અપીલ્સ), મદ્રાસમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી.આ અપીલ ૧ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૭ ના રોજ એ આધાર પર ફગાવી દેવામાં આવી હતી કે તમિલનાડુ શોપ્સ એન્ડ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૭ ની જોગવાઈઓ રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકોને લાગુ પડતી નથી, જેમ કે મદ્રાસ હાઈકોર્ટ દ્વારા બેંક ઓફ ઈન્ડિયાના મેનેજમેન્ટ વિરુદ્ધ સી.વી. રમન, ૧૯૮૪ (૨) લેબ.એલ.જે ૩૪ માં ઠરાવવામાં આવ્યો હતો.આ ચુકાદાને આ અદાલતે ૨૧મી એપ્રિલ, ૧૯૮૮ના રોજ સમર્થન આપ્યું હતું અને ત્યારથી (૧૯૮૮) ૩ એસ. સી. સી. ૧૦૫માં તેનો અહેવાલ આપવામાં આવ્યો છે.આ નિર્ણયને કારણે જ ૧ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૮ ના આદેશ સામે અપીલકર્તાનો એસ. એલ. પી. (સી) નં. ૧૪૯૬૩/૧૯૮૭, જેના દ્વારા ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ લેબર (અપીલ) દ્વારા અપીલ નકારી કાઢવામાં આવી હતી, તેને

ફગાવી દેવામાં આવ્યો.આ તબક્કે અપીલકર્તાએ મદ્રાસની સિટી સિવિલ કોર્ટમાં નિયમિત દાવો નંબર ૧૧૦૯૯/૮૮ દાખલ કર્યો હતો જેમાં અપીલકર્તાને હટાવવાનો નિર્ણય ગેરકાયદેસર, અલ્ટરા વાયર્સ અને અમાન્ય જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.તેમણે પરિણામી લાભો સાથે પુનઃસ્થાપન માટેના હુકમનામા માટે પ્રાર્થના કરી હતી.ટ્રાયલ કોર્ટે ૨૦મી એપ્રિલ, ૧૯૯૪ના તેના ચુકાદા દ્વારા આ દાવાને ફગાવી દીધો હતો.ટ્રાયલ કોર્ટે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે દાવો મર્યાદામાં નથી.ત્યારબાદ અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલી પહેલી અપીલ ૭ માર્ચ, ૧૯૯૫ ના રોજ મદ્રાસના VIII અધિક ન્યાયાધીશ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને એવું તારણ કાઢ્યું હતું કે દાવો મર્યાદા દ્વારા પ્રતિબંધિત નથી અને અપીલકર્તા સામે પસાર કરાયેલ બરતરફીનો આદેશ ખરાબ હતો.ત્યારબાદ પ્રતિવાદીએ બીજી અપીલ દાખલ કરી હતી, જેને મદ્રાસ હાઈકોર્ટ દ્વારા ૯મી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૬ના રોજ આ તારણ સાથે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી કે સિવિલ કોર્ટમાં મર્યાદા અધિનિયમ હેઠળ નિર્ધારિત સમયમર્યાદાની બહાર દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. ઉચ્ચ અદાલતે આ કેસના ગુણદોષમાં પ્રવેશ કર્યો ન હતો.આ સંજોગોમાં જ હાલની અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

આ અપીલમાં આપણી વિચારણા માટેનો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું અપીલકર્તા દ્વારા ૨૮ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૮ના રોજ મદ્રાસની સિટી સિવિલ કોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવેલો દાવો સમયસર કરવામાં આવ્યો હતો કે કેમ.આ દાવો એ ઘોષણા માટે દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો કે ૧૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૮૩ ના રોજનો

આદેશ, જેના દ્વારા તેમને સેવામાંથી દૂર કરવામાં આવ્યા હતા, તે કાયદાની દ્રષ્ટિએ ખરાબ હતો.મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ ની કલમ ૫૮ હેઠળ દાવો દાખલ કરી શકાતો હતો તે મર્યાદાનો સામાન્ય સમયગાળો ત્રણ વર્ષનો છે.બીજી એક કલમ છે, એટલે કે, કલમ ૧૧૩ જે એક અવશેષ કલમ છે જે દાવો દાખલ કરવા માટે ત્રણ વર્ષની મર્યાદાનો સમયગાળો પ્રદાન કરે છે, જેના માટે અન્યત્ર કોઈ મર્યાદાનો સમયગાળો આપવામાં આવ્યો નથી.

મર્યાદા સમયગાળામાં દાવો દાખલ કરવા માટે, અપીલકર્તાએ મર્યાદા કાયદાની કલમ ૧૪ નો લાભ મેળવવાનો દાવો કર્યો કારણ કે તેમણે સ્થાનિક બોર્ડ સમક્ષ રજૂઆત કરી હતી અને ત્યારબાદ, તમિલનાડુ દુકાનો અને સ્થાપના અધિનિયમ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૪૧(૨) હેઠળ અપીલ દાખલ કરી હતી અને તેથી, યોગ્ય ખંત સાથે કોર્ટમાં "દીવાની કાર્યવાહી" ચલાવી રહ્યા હતા.એવો દાવો કરવામાં આવે છે કે જે સમગ્ર સમયગાળા દરમિયાન તે કાર્યવાહી બાકી હતી તેને બાકાત રાખવી પડશે અને જો આ કરવામાં આવે તો દાવો મર્યાદામાં રહેશે.

પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે, તેનાથી વિપરીત, દલીલ કરી છે કે કલમ ૧૪ નો લાભ ત્યારે જ આપી શકાય છે જ્યારે કાર્યવાહી "દીવાની કાર્યવાહી" હોય અને અદાલતમાં બાકી હોય.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે તમિલનાડુ દુકાનો અને સંસ્થાઓ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ની કલમ ૪૧ (૨) હેઠળ અપીલ સત્તાધિકારી અદાલત નથી અને તેથી, કલમ ૧૪ હેઠળનો લાભ અપીલકર્તાને કાયદેસર રીતે

આપી શકાતો નથી, જેમના દાવાને ટ્રાયલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટ દ્વારા પણ સમયની બહાર હોવાનું યોગ્ય રીતે ઠેરવવામાં આવ્યું હતું.

કાયદાની કલમ ૪૧ નીચે મુજબ જોગવાઈ કરે છે:—

"૪૧.બરતરફીની સૂચના.--(૧) કોઈપણ નોકરીદાતા ઓછામાં ઓછા છ મહિનાના સમયગાળા માટે સતત નોકરી પર રાખેલી વ્યક્તિની સેવાઓ, વાજબી કારણ સિવાય અને આવી વ્યક્તિને ઓછામાં ઓછી એક મહિનાની નોટિસ અથવા આવી નોટિસના બદલામાં વેતન આપ્યા વિના, છૂટા કરશે નહીં, પરંતુ જો કે, આવી નોટિસ જરૂરી રહેશે નહીં જ્યાં આવી વ્યક્તિની સેવાઓ ગેરવર્તણૂકના આરોપસર છૂટા કરવામાં આવે છે જે આ હેતુ માટે યોજાયેલી તપાસમાં નોંધાયેલા સંતોષકારક પુરાવા દ્વારા સમર્થિત હોય.

(૨) નોકરી પર રાખેલી વ્યક્તિને એવી સત્તાધિકારી સમક્ષ અને નિર્ધારિત સમયની અંદર અપીલ કરવાનો અધિકાર રહેશે કે કાં તો તેની સેવાઓ રદ કરવા માટે કોઈ વાજબી કારણ ન હતું અથવા તો તે નોકરીદાતા દ્વારા ઠરાવેલ ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત ન હતો.

(૩) અપીલ અધિકારીનો નિર્ણય અંતિમ રહેશે અને નોકરીદાતા અને નોકરી કરતા વ્યક્તિ બંને માટે બંધનકર્તા રહેશે.

ઉપરોક્ત જોગવાઈનું અવલોકન કરવાથી જાણવા મળશે કે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિને સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવે છે, ત્યારે તેને કાયદા હેઠળ નિર્ધારિત સમયની અંદર આવી સત્તામંડળ સમક્ષ અપીલ કરવાનો અધિકાર છે.

તમિલનાડુ દુકાનો અને સ્થાપના નિયમો, ૧૯૪૮ ના નિયમ ૯ અને ૯-એ નીચે આપેલા છે જે દર્શાવે છે કે અપીલ કેવી રીતે સાંભળવી જોઈએ અને અપીલનો નિકાલ કરવામાં અપીલ અધિકારીની સત્તાઓ શું છે:-

"૯.કલમ ૪૧(૧)-(૧) હેઠળ અપીલો શ્રમ કમિશનર દ્વારા સોંપાયેલ તેમના સંબંધિત વિસ્તારોમાં શ્રમ નાયબ કમિશનર, ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૪૧ ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ અપીલોની સુનાવણીના હેતુઓ માટે સત્તાવાળાઓ રહેશે:

પરંતુ શ્રમ કમિશનર, લેખિત આદેશ દ્વારા, આ વતી કોઈપણ પક્ષ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆત પર અથવા પોતાની મરજીથી, આ કાયદા હેઠળ કોઈ પણ અધિકારી સમક્ષ પડતર કેસ પાછો ખેંચી શકે છે અને તેને નિકાલ માટે અન્ય અધિકારીને ટ્રાન્સફર કરી શકે

છે.જેમને કેસ આ રીતે ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યો હોય તેવી સત્તા, ટ્રાન્સફરના ક્રમમાં ખાસ નિર્દેશને આધીન રહીને, ડી-નોવો અથવા જે તબક્કે તે ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યો હતો તે તબક્કેથી આગળ વધી શકે છે.

(૨) કલમ ૪૧ ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ કોઈપણ અપીલ નોકરીદાતા દ્વારા નોકરી સમાપ્ત કરવાના આદેશની સેવાની તારીખથી ત્રીસ દિવસની અંદર કરવામાં આવશે, જો આવી સેવા વ્યક્તિગત રીતે કરવામાં આવે તો તે અસરકારક માનવામાં આવશે અથવા જો તે વ્યવહાર ન હોય તો, છેલ્લા જાણીતા સરનામે પ્રિપેઇડ રજિસ્ટર્ડ પોસ્ટ દ્વારા જ્યારે આવી સેવાની તારીખ તે તારીખ માનવામાં આવશે જ્યારે પત્ર સામાન્ય પોસ્ટમાં પહોંચશે.પરંતુ જો અપીલકર્તા અપીલ અધિકારીને સંતોષ આપે કે તે સમયગાળાની અંદર અપીલને પ્રાધાન્ય ન આપવા માટે તેની પાસે પૂરતું કારણ છે, તો અપીલ ત્રીસ દિવસના ઉક્ત સમયગાળા પછી દાખલ કરી શકાય છે.

(૩) કલમ ૪૧ ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ અપીલની સુનાવણી કરતી વખતે અપીલ અધિકારી (શ્રમ નાયબ કમિશનર) દ્વારા અનુસરવામાં આવતી પ્રક્રિયા સારાંશ હશે.તે પોતાની સમક્ષ રજૂ

કરેલા પુરાવાને ટૂંકમાં રેકૉર્ડ કરશે અને પછી તેના માટે તેના કારણો આપતા આદેશો પસાર કરશે. અપીલનું પરિણામ શક્ય તેટલી વહેલી તકે પક્ષકારોને જાણ કરવામાં આવશે. પક્ષકારોને જો જરૂર પડે તો આદેશોની નકલો પણ આપવામાં આવશે.

૯-એ. અપીલની ફરીથી સુનાવણી.--(૧) કાયદા હેઠળ કરવામાં આવેલી કોઈપણ અપીલમાં, જો નોકરીદાતા અથવા તેનો પ્રતિનિધિ નિર્દિષ્ટ તારીખે હાજર રહેવામાં નિષ્ફળ જાય, તો અપીલ અધિકારી એકતરફી સુનાવણી અને અપીલ નક્કી કરવા માટે આગળ વધી શકે છે.

(૨) અધિનિયમ હેઠળ પસંદ કરવામાં આવેલી કોઈપણ અપીલમાં, જો અપીલકર્તા નિર્દિષ્ટ તારીખે હાજર થવામાં નિષ્ફળ જાય, તો અપીલ અધિકારી અપીલને ફગાવી શકે છે.

(૩) પેટા-નિયમો (૧) અને (૨) માં સમાવિષ્ટ કંઈપણ હોવા છતાં, તે પેટા-નિયમોમાંથી કોઈપણ હેઠળ પસાર કરાયેલ આદેશ રદ કરી શકાય છે અને ઉપરોક્ત આદેશની તારીખથી એક મહિનાની અંદર યોગ્ય કારણ દર્શાવીને અપીલની ફરીથી સુનાવણી

કરી શકાય છે, અને આવી પુનઃસુનાવણી માટે નક્કી કરેલી તારીખની વિરુદ્ધ પક્ષને નોટિસ બજાવી શકાય છે.

મદ્રાસના શ્રમ નાયબ કમિશનર (અપીલ) સમક્ષ દાખલ કરાયેલી અપીલ સમયમર્યાદામાં હતી તે બાબતમાં કોઈ વિવાદ નથી.

ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ લેબર (અપીલ), મદ્રાસ, જે તમિલનાડુ દુકાનો અને સંસ્થાઓ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ હેઠળ રચાયેલી સત્તા છે, તેને કર્મચારીની સેવાઓ કયા આદેશ દ્વારા સમાપ્ત કરવામાં આવે છે તેના પર નિર્ણય લેવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે. નોકરીદાતા દ્વારા પસાર કરાયેલ બરતરફીનો આદેશ માન્ય હતો કે કુદરતી ન્યાયના કોઈપણ કાયદાકીય નિયમ અથવા સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કરીને પસાર કરવામાં આવ્યો હતો તે નક્કી કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર તેમને છે. કલમ ૪૧ (૩) હેઠળ, તેમના દ્વારા પસાર કરાયેલો આદેશ નોકરીદાતા અને કર્મચારી માટે પણ બંધનકર્તા છે. આમ, ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ લેબર (અપીલ) સિવિલ પ્રોસિજર કોડના અર્થમાં "સિવિલ કોર્ટ" ન પણ હોઈ શકે પરંતુ તે ચોક્કસપણે "કોર્ટ" છે.

આ અપીલ ૧ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૭ ના રોજ આ આધાર પર ફગાવી દેવામાં આવી હતી કે તમિલનાડુ દુકાનો અને સંસ્થાઓ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ ની જોગવાઈઓ રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકોને લાગુ પડતી નથી, જેમ કે મદ્રાસ હાઈકોર્ટે ૧૯૮૪

(૨) લેબ.એલ જે ૩૪ માં અહેવાલ આપ્યા પછીના ચુકાદામાં જણાવ્યું હતું.આ ચુકાદો મદ્રાસના ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ લેબર (અપીલ) સમક્ષ અપીલની પેલિંગ દરમિયાન આપવામાં આવ્યો હતો.

મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૧૪ની પેટા-કલમ (૧) નીચે મુજબ જોગવાઈ કરે છે:-

"(૧) કોઈપણ દાવા માટે મર્યાદાના સમયગાળાની ગણતરી કરતી વખતે, વાદી જે સમય દરમિયાન યોગ્ય ખંત સાથે બીજી દીવાની કાર્યવાહી ચલાવી રહ્યો હોય તે સમયને બાકાત રાખવામાં આવશે, પછી ભલે તે પ્રથમ અદાલતમાં હોય કે અપીલમાં હોય કે પુનર્વિચારમાં, પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ, જ્યાં કાર્યવાહી સમાન મુદ્દા સાથે સંબંધિત હોય અને ન્યાયક્ષેત્રની ખામી અથવા સમાન પ્રકૃતિના અન્ય કારણોસર, તેને સ્વીકારવામાં અસમર્થ હોય તેવી અદાલતમાં સદ્ભાવનાથી કાર્યવાહી કરવામાં આવે."

એ નોંધવામાં આવશે કે મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૧૪ "દીવાની અદાલત" ની વાત કરતી નથી પરંતુ માત્ર "અદાલત" ની વાત કરે છે.કલમ ૧૪માં જે અદાલતનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તે "દીવાની અદાલત" હોવી

જરૂરી નથી.કોઈ પણ સત્તાધિકારી અથવા ટ્રિબ્યુનલ કે જેની પાસે અદાલતની પકડ હોય તે આ કલમના અર્થમાં "અદાલત" હશે.

ઠાકુર જુગલ કિશોર સિંહા વિરુદ્ધ સીતામઢી સેન્ટ્રલ કો-ઓપરેટિવ બેંક લિમિટેડ અને અન્ય એક કેસમાં, એ. આઈ. આર. ૧૯૬૭ એસ. સી. ૧૪૯૪, આ અદાલતે, અદાલતના તિરસ્કાર અધિનિયમ હેઠળના પ્રશ્ન પર વિચારણા કરતી વખતે, બિહાર અને ઓરિસ્સા સહકારી મંડળીઓ અધિનિયમ હેઠળ કુલસચિવને અદાલત તરીકે માન્યતા આપી હતી.એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે, કુલસચિવ પાસે માત્ર અદાલતના અધિકારો જ નહોતા, પરંતુ ઘણી બાબતોમાં તેમને એ જ સત્તાઓ આપવામાં આવી હતી, જે સિવિલ પ્રોસિજર કોડ દ્વારા સામાન્ય સિવિલ કોર્ટને આપવામાં આવી હતી, જેમાં શપથ પર સાક્ષીઓને બોલાવવાની અને તેમની તપાસ કરવાની સત્તા, દસ્તાવેજોની તપાસનો આદેશ આપવાની અને પક્ષકારોને સાંભળવાની સત્તા સામેલ છે.કોર્ટે ભારત બેંક લિમિટેડ વિરુદ્ધ ભારત બેંક લિમિટેડના કર્મચારીઓ, ૧૯૫૦ એસ. સી. આર. ૪૫૯ = એ. આઈ. આર. ૧૯૫૦ એસ. સી. ૧૮૮; મકબૂલ હુસૈન વિરુદ્ધ બોમ્બે રાજ્ય, ૧૯૫૩ એસ. સી. આર. ૭૩૦ = એ. આઈ. આર. ૧૯૫૩ એસ. સી. ૩૨૫ અને બ્રજનંદન સિંહા વિરુદ્ધ જ્યોતિ નારાયણ, ૧૯૫૫ (૨) એસ. સી. આર. ૯૫૫ = એ. આઈ. આર. ૧૯૫૬ એસ. સી. ૬૬ના અગાઉના નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો.અદાલતે આ કેસોમાં નિર્ધારિત નિયમને મંજૂરી આપી હતી કે શબ્દના કડક અર્થમાં અદાલતની રચના કરવા માટે, એક આવશ્યક શરત એ છે

કે અદાલત પાસે ન્યાયિક ટ્રિબ્યુનલની કેટલીક જોડણીઓ ઉપરાંત, નિર્ણય અથવા નિર્ણાયક ચુકાદો આપવાની સત્તા હોવી જોઈએ જેમાં અંતિમ અને અધિકૃતતા હોય જે ન્યાયિક ઘોષણાની આવશ્યક કસોટીઓ હોય.

પ્રીતમ કૌર વિરુદ્ધ શેર સિંહ, એ. આઈ. આર. ૧૯૮૩ પંજાબ અને હરિયાણા ૩૬૩ માં, રિડેમ્પશન ઓફ મોર્ગેજ (પંજાબ) એક્ટ (૨/૧૯૧૩) હેઠળ કલેક્ટર સમક્ષની કાર્યવાહીને દીવાની કાર્યવાહી ગણાવવામાં આવી હતી.એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૧૪ હેઠળ વિચારવામાં આવેલ "કોર્ટ" નો અર્થ સિવિલ પ્રોસિજર કોડ હેઠળ "દીવાની અદાલત" હોવો જરૂરી નથી.વધુમાં એવું પણ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે પક્ષકારોના અધિકારો નક્કી કરતી કોઈપણ ટ્રિબ્યુનલ અથવા સત્તામંડળને "અદાલત" ગણવામાં આવશે.પરિણામે, તે કિસ્સામાં મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૧૪ નો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો.આ નિર્ણય પછી હિમાચલ પ્રદેશ ઉચ્ચ ન્યાયાલયે શ્રી બંસીરામ અને અન્ય કેસમાં ચુકાદો આપ્યો હતો. વિ. શ્રી ખઝાના, એ.આઈ.આર. ૧૯૯૩ એચ.પી. ૨૦.

તાત્કાલિક કેસમાં ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોને લાગુ કરતાં, અમારો અભિપ્રાય છે કે શ્રમ નાયબ કમિશનર (અપીલ), જે તમિલનાડુ દુકાનો અને સંસ્થાઓ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ની કલમ ૪૧ (૨) હેઠળ અપીલની સુનાવણી અને નિર્ણય લેવા માટે રચાયેલ સત્તાધિકારી હતા, તે મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૧૪ના

અર્થમાં "અદાલત" હતી અને તેમની સમક્ષ પડતર કાર્યવાહી દીવાની કાર્યવાહી હતી.તે વિવાદિત નથી કે અપીલકર્તા બેંકના સ્થાનિક બોર્ડ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી શકે છે, જે સંપૂર્ણપણે વિભાગીય અપીલ હતી.આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, વિભાગીય અપીલની સ્થાપનાની તારીખથી લઈને કલમ ૪૧ (૨) હેઠળ શ્રમ ઉપાયુક્ત (અપીલ) સમક્ષ અપીલની સ્થાપનાની તારીખથી લઈને તે નકારી કાઢવામાં આવે ત્યાં સુધીનો સમગ્ર સમયગાળો, તેથી, સંબંધિત દાવો દાખલ કરવા માટે મર્યાદાના સમયગાળાની ગણતરી કરવા માટે બાકાત રાખવો પડશે.જો સમગ્ર સમયગાળાને બાકાત રાખવામાં આવે, તો દાવો, જે વિવાદિત નથી, તે સમયની અંદર કરવામાં આવશે.

આ કારણોસર જ અમે ૨૮મી જુલાઈ, ૧૯૯૮ના અમારા ટૂંકા આદેશ દ્વારા આ અપીલને મંજૂરી આપી છે, જેના કારણે અમે વિગતવાર નોંધ્યા છે.

આરકેએસ અપીલ મંજૂર.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.